

# Infra-alan resurssit täydessä käytössä

Ratojen rakentaminen sekä tuulivoimaloiden ja uudistalonrakennusten maarakennustyöt kasvattavat infrarakentamista kuluvana vuonna 2021. Covid-19 ei pysäyttänyt, vaan pikemminkin joudutti työmaiden valmistumista huolimatta joidenkin tarvikkeiden viipeistä. Urakoitsijoiden kapasiteetti on ollut erittäin hyvin käytössä. Suunnittelussa töitä on ollut tarjolla enemmän kuin kapasiteettia niiden tekemiseen. Perusväylänpidon korotettu rahoitus jatkuu vuonna 2022. Vuodelle 2022 odotetaan infrarakentamisen supistuvan muutaman prosentin. (*Infrasuhdanteet 2021–2022; 30.9.2021*)

Sektorit	Investoinnin muutos 2022
Maantiet	Supistuu lievästi
Kadut + raitiotiet	Kasvaa
Radat	Kasvaa
Tietoliikenne	Kasvaa lievästi
Energiahuolto	Supistuu lievästi
Vesihuolto	Supistuu
Muut väylä- ja ympäristöhankkeet	Ennallaan
Kaivosten avaaminen	Kasvaa
Talorakentamisen alueosat	Supistuu
Kiinteistöjen ulkoalueiden hoito	Ennallaan
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>Supistuu lievästi</b>

Covid-19 ei ole pysäyttänyt maarakennustyömailta, vaikka joidenkin tarvikkeiden toimitusajat venyivät. Infrarakentaminen kasvaa hieman vuonna 2021 mm. ratarakentamisen sekä uudistalonrakentamisen maarakennustöiden ansiosta. Vuonna 2022 kasvavia sektoreita ovat katu-, rata-, tietoliikenne ja teollisen tuulivoiman rakentaminen. Muiden sektoreiden supistuessa, supistuu infrarakentamisen kokonaismarkkina vuonna 2022.

## Valtion ja kuntien rahoitusvaje

Valtio on vuonna 2021 elvyttänyt sekä kuntien, yritysten että yksityisyritysten taloutta. Elvytyspaketit lisäävät julkista velkaa nopeasti. Suomen velan suhde bruttokansantuotteeseen on nousemassa 72,4 prosenttiin, kun se vuonna 2019 oli 59 prosenttia. Suomen luottoluokitus on edelleen AA+ (S&P). Matalan vertailutason takia Suomen talouden kasvu koronavuodesta toivuttaessa on tänä vuonna 3,0–3,7 prosenttia ja ensi vuonna 2,5–4,0 prosenttia. Kasvu ei kuitenkaan riitä palauttamaan tuotantoa aiemalle kasvu-uralle. Kasvua hidastavat niin meillä kuin maailmalla raaka-aineiden hinnan nousu, komponenttipula ja niukkuus osaavasta työvoimasta.

## Rahoitusta liikenteen sähköistymiseen

Rahoitusta perusväylänpitoon on korotettu 300 milj.€ vuosina 2020–2022. Yksityisteiden 2022 avustuksiin on osoitettu 30 milj.€.

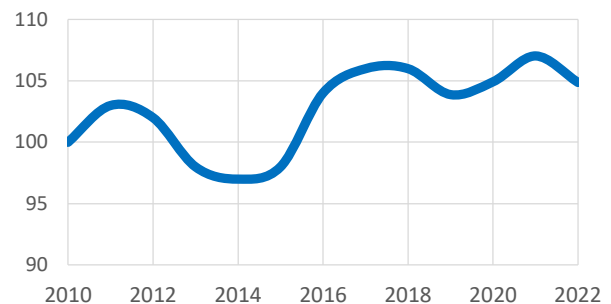
Valtion 2021 lisäbudjetissa ja 2022 budjettiehdotuksessa rahoitusta on osoitettu mm. digiradan eli rataverkon kulunvalvontajärjestelmän modernisoinnin suunnitteluun ja verifiointiin, Laurila-Haaparanta radan sähköistykseen, Kirjalansalmen ja Hesusundin siltojen sekä Turun ja Länsi-Helsingin raitioiteiden suunnitteluun.

EU:n elvytyspaketin rahoja käytetään infra-alalle mm. digirataan, 5G tietoliikenneyhteyksiin, sähköautojen latausinfraan, geotermisen energian, merituulen ja aurinkovoiman investointeihin.

## Suuret kaupungit

Suurten kaupunkien infrainvestoinnit pysyvät korkealla tasolla 2021. Erityisesti raitioteiden rakentaminen kasvattaa investointeja 2022. Valtion pandemiatuki kunnille on auttanut pitämään investointitason hyvänä. Suunniteltu infrahankkeiden viivästyttäminen 2021 ei toteutunutkaan.

## Infrarakentamisen määrä



## Kasvua useilla sektoreilla

### Pienten asuntojen rakentamisboomi

Asuntorakentamisen ajureita ovat olleet MAL tavoitteet, matalat korot ja pienten vuokra-asuntojen rakentaminen. Vuonna 2018 aloitettiin 45 000 asunnon rakentaminen. Vuonna 2021 aloitusten määrä on nousemassa jopa tätä korkeammalle. Vuonna 2022 asuntorakentaminen tulee vähenemään.

Infrarakentamista heiluttaneet suhdannevaihtelut ovat olleet peräisin kerrostaloasuntojen rakentamisesta, jossa tuotantomäärät ovat vaihdelleet 25 000–35 000 asunnon välillä. Pientaloasuntoja on aloitettu vuosittain tasaisesti noin 11 000.

Julkinen rakentaminen on ollut vilkasta ja tulee selälaisena säilymään myös 2022. Teollisuudelta odotetaan isoja investointeja. Liike- ja toimistorakentaminen sen sijaan on vähentynyt, eikä sen odoteta pirstyvän tulevana vuonna.

### Metsä-, teräs- ja kaivosteollisuus investoi

Teollisuuden investoinneissa on tunnistettavissa EU vähähiilisyystavoitteet. Metsäteollisuudessa investoidaan biotuotteisiin mm. Raumalla (0,2 mrd. €) ja Kemissä (1,6 mrd.€). Suunnitteilla ovat myös investoinnit Äänekoskelle (0,2 mrd.€) ja Kotkaan. Kotka kilpailee sijoituspaikkana Rotterdamin kanssa.

Teollisen tuulivoiman rakentaminen on myös hyvässä vauhdissa. Sekä maalle että merelle on suunnitteilla ja rakenteilla useita tuulivoimapuistoja.

## Öljyn hinta on palauttanut maarakennuskustannukset kasvu-uralle

Raakaöljyn hinnan romahduksen vaikutus maarakentamisen eri työlajien kustannuksiin jäi lyhytaikaiseksi. Elokuusta 2020 elokuuhun 2021 bitumin hinta on noussut 65 prosenttia ja polttoaineiden 31 prosenttia. Merkittävästi on noussut myös puutavaran hinta, 57 prosenttia.

Bitumin kallistumisen takia päällystystöiden kustannukset ovat nousseet vuodessa 28 prosenttia. Seuraavaksi eniten ovat nousseet betonirakenteiden ja kunnallisteknisten järjestelmien kustannukset, noin 10 prosenttia. Elokuussa 2021 kokonaisindeksin nousu jää alle kymmenen prosentin ja kevääseen tultaessa kustannusnousun arvioidaan taittuvan.

Vuonna 2020 malminetsintään investoitiin 8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaivosteollisuuden kiikarissa ovat mm. akkuminaalit ja siihen liittyvä akkuklusteri on kehittymässä. Lupaprosessien pituus saattaa vaikuttaa kansainväliseen mielenkiintoon investoida Suomeen.

### Tärkeimpien vientimaiden talous elpyy 2021-2022

IMF:n arvion mukaan maailman talous kasvaa 2021 6 prosenttia ja 2022 lähes 5 prosenttia. Maailman taloutta häiritsevät Covid-19 viruksen muunnokset, kasvava inflaatio sekä komponenttipula.

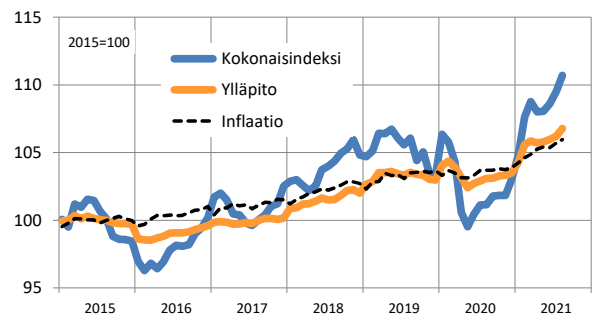
Ruotsin talous kasvaa EU:n komission mukaan vuonna 2021 noin 4,6 prosenttia ja 2022 noin 3,6 prosenttia. Ruotsin S&P luottoluokitus on AAA.

Venäjän talouden ennakoitaan kasvavan 2021 lähes 4 prosenttia ja 2022 lähes 3 prosenttia. Öljyn hinnan lähes tuplaantuminen 2021 kasvattaa Venäjän vientituloja. Venäjän S&P luottoluokitus on BBB.

Saksan talous kasvaa IFO:n mukaan 2021 arviolta 2,5 prosenttia ja 2022 noin 5,1 prosenttia. Kasvua uhkaavat pandemian aiheuttamat tuotannon pulonkaulat. Saksan S&P luottoluokitus on AAA.

Kiinan talous elpyi ensimmäisten joukossa pandemiasta. Suomen pankki ennakoiki Kiinan talouden kasvavan 2021 noin 8 prosenttia ja 2022 noin 4 prosenttia. Tilannetta heikentää 2022 yritysten suuri velkaantuminen. Kiinan S&P luottoluokitus on A+.

### Maarakentamisen kustannuskehitys

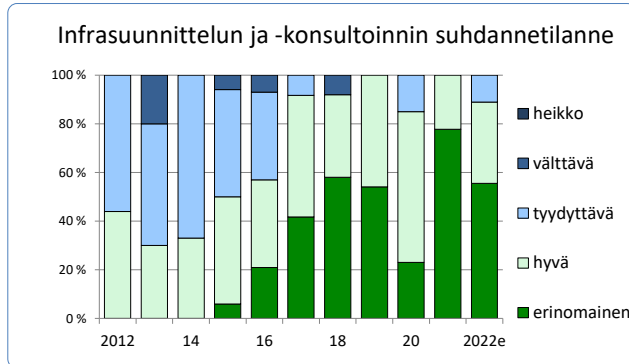
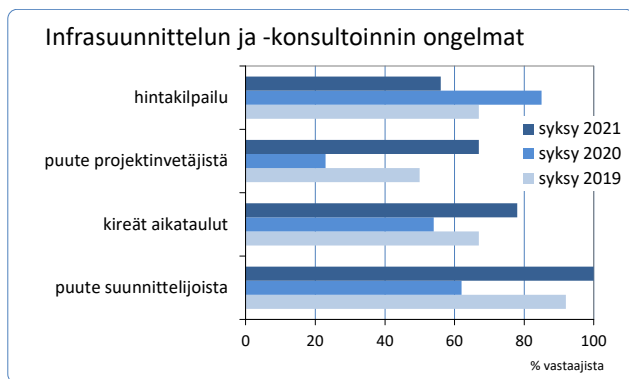


Lähde: Tilastokeskus

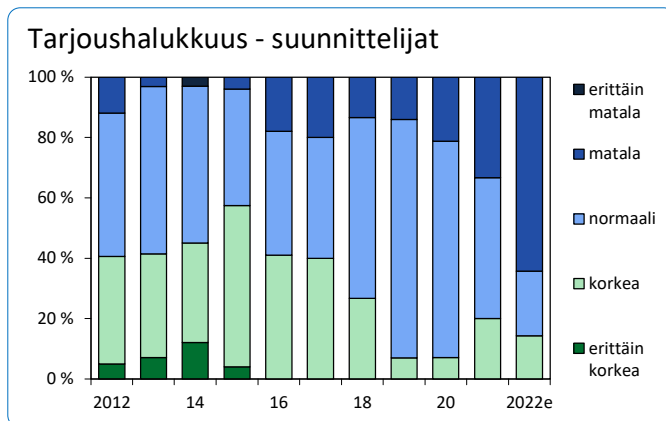
## Suunnittelijoiden suhdannetilanne erinomainen

SKOL suhdannekyselyn 3/2021 mukaan infrasuunnittelun tilauskanta on kasvanut tasaisesti. Toisen kvartaalin kasvu verrattuna vuoden takaiseen oli 13,7 prosenttia. Tilauskannasta 99 prosenttia muodostuu kotimaan toimeksiannoista, joten merkittäväkään vientisuunnittelun kasvu ei vaikuta kokonaiskehitykseen.

Suhdannekäänteeseen helpotus suunnittelijapulaan vuonna 2020 jäi lyhytaikaiseksi. Syksyllä 2021 kaikki vastanneet nostivat ongelmaksi suunnittelijapulan. SKOL:n mukaan pulaa on erityisesti rata-, silta- ja geosuunnittelijoista sekä projektinvetäjistä.

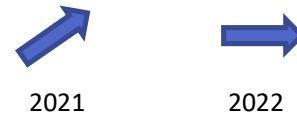


Lähde: Infrasuuhdanteet, suhdannekysely syksy, 2021



Lähde: Infrasuuhdanteet, suhdannekysely syksy 2021

Suunnittelijoiden suhdannetilanne:



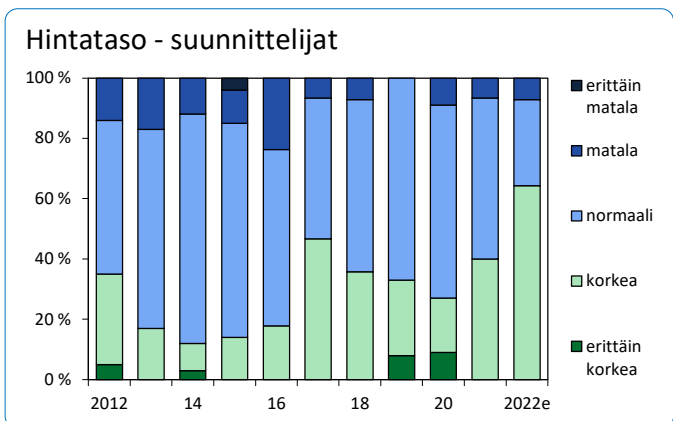
Viime vuonna vastaajien odotukset vuoden 2021 suhdannetilanteesta olivat hyvin maltilliset vaihdellen välttävästä korkeintaan hyvään. Toteuma näyttää täysin toisenlaiselta, suurin osa vastaajista, 80 prosenttia, arvioi syksyn 2021 suhdannetilanteen erinomaiseksi ja loput hyväksi. Suhdannetilanteen arvioidaan jatkuvan lähes samanlaisena myös tulevana vuonna 2022.

Covid 19 vaikutus on ollut toistaiseksi vähäinen. Riskinä on, että se tulee vaikuttamaan työelämään siirtyvien heikompina ammatillisina valmiuksina.

Osa rakennuttajista arvioi edelleen suunnittelijoiden tarjoushalukkuuden normaaliksi, mutta edellisvuosia suurempi osa näkee tarjoushalukkuuden vähentyneen. Tarjoushalukkuuden odotetaan vähenevän edelleen vuonna 2022.

Edelleen suurin osa vastaajista arvioi tarjousten hintatason normaaliksi, jopa matalaksi. Tämä on linjassa suunnittelijoiden oman arvion kanssa, jonka mukaan hintakilpailu on ollut kiireestä huolimattasysyn 2021 neljänneksi yleisin ongelma

Hintatason korkeaksi arvioivien osuus on ollut nousussa syksystä 2020 lähtien. Syksyn 2021 hintatason arvioi korkeaksi 40 prosenttia vastaajista, vuoden 2022 hintatason jo 60 prosenttia vastaajista.



## Urakoitsijoilla on ollut poikkeuksellisen kiireinen vuosi

Yhteiskunnallinen tilanne on ollut poikkeuksellinen ja niin on ollut myös maarakentajien tilanne. EK suhdannetiedustelun mukaan vuoden 2021 toisella neljänneksellä maarakentajien kapasiteetin käyttöaste oli poikkeuksellisen korkea 95 prosenttia.

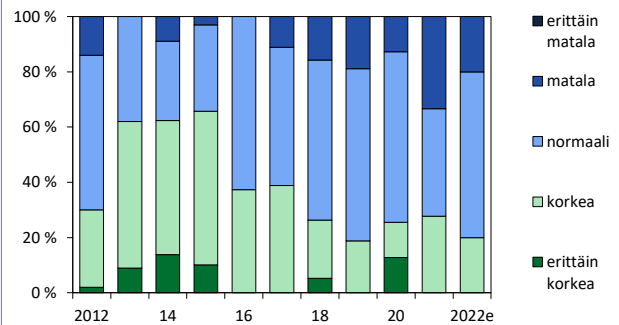
Urakoitsijoiden tilauskannan pituus sen sijaan on ollut melko normaali, noin 5 kuukautta. Kaksi vuotta sitten tilauskannan pituus oli pitkä, 8,3 kuukautta ja vuonna 2020 lyhyt, 3,9 kuukautta.

Suhdanneilanteesta kertovat myös rakennuttajien vastaukset. Etelä-Suomen ulkopuolella urakoitsijoiden tarjoushalukkuuden on todettu olleen matala. Tarjoushalukkuuden odotetaan kuitenkin normalisoituvan tulevana vuonna 2022, mutta samalla hintatason nousevan.

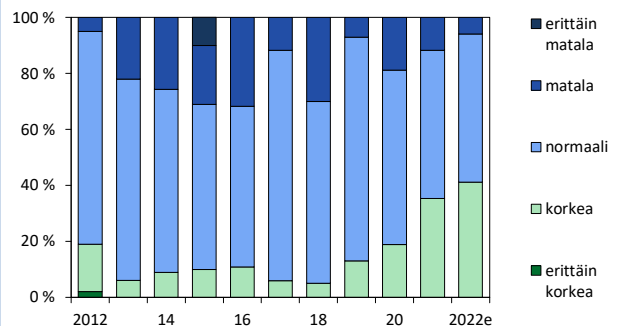
Urakoitsijoiden suhdannetilanne:



### Tarjoushalukkuus rakennustöihin



### Tarjousten hintataso - urakoitsijat



Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syyskuu, 2021

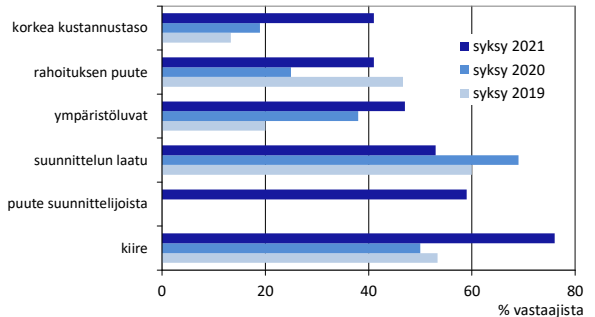
## Rakennuttajat huolissaan suunnittelun saatavuudesta ja laadusta

Rakennuttajien kesto ongelma on ollut kiire niin pitkään kuin näitä rakennuttajien suhdannetiedusteluja on tehty. Kiireen taustalla on mm. vaihtuva henkilökunta ja puute osaavista rakennuttajista.

Avoimena vastauksena 60 prosenttia vastaajista nosti esille suunnittelijapulan. Rakennuttajat kokevat pulaa olevan erityisesti siltasuunnittelijoista. Suunnittelijoiden saatavuuden lisäksi rakennuttajat ovat tyytymättömiä suunnittelun laatuun. Suunnittelun laatu oli ongelma myös vuonna 2020, jolloin kysyntää suunnittelusta oli normaalin suhdannetilanteen takia vähemmän kuin kuumentuneena vuonna 2021.

Covid-19 ei ole vaikuttanut merkittävästi hankkeisiin. Vain muutamien tarvikkeiden toimituksissa on ollut myöhästymisiä.

### Rakennuttajien ongelmat



Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syyskuu, 2021